

N A C R T

**Akcioni plan za unaprjeđenje kvaliteta života LGBTI osoba
2020-2021. godina**

**Opština
Kotor**

Predsjednik Opštine Kotor je Rješenjem broj 01-018/20-1175 od 30.01.2020. godine, obrazovao Radnu grupu za izradu Lokalnog akcionog plana za unaprjeđenje kvaliteta života LGBTI osoba za 2020-2021. godinu u sastavu:

- Madalena Martinović, Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti, koordinatorka;
- Anđela Ševaljević, Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti, članica;
- Violeta Petrović, Biro rada opštine Kotor, članica;
- Milica Popović, Kulturni centar "Nikola Đurković", članica;
- Mladen Živković, Gimnazija Kotor, član;
- Vjera Stanović, Odjeljenje bezbjednosti Kotor, članica.

UVOD

Širom svijeta, pažnja usmjerena ka LGBTI zajednicama raste. Ravnopravnost brakova postaje sve više rasprostranjena, jednaka prava duginih porodica se povećavaju i LGBTI osobe su postale vidljivije u javnom domenu. Međutim, postoje i zabrinjavajući događaji: nasilni incidenti protiv LGBTI osoba se povećao, parade ponosa se zabranjuju od strane lokalnih i nacionalnih vlada širom svijeta, LGBTI osobe su i dalje žrtve zločina iz mržnje.

Iz navedenih razloga lokalne samouprave postaju posvećenije u uspostavljanju LGBTI politika za promovisanje jednakosti, samoodređenja, osnaživanja i socijalne uključenosti unutar svojih gradova i šire.

Upravo zbog toga Opština Kotor je postala članica organizacije Rainbow Cities Network. Rainbow Cities je mreža međunarodnih gradova koji se bave LGBTIQ+ politikom. Cilj navedene mreže je razmjena iskustva i znanja evropskih gradova o LGBTIQ+ politici. Kotor je jedini grad u Crnoj Gori koji je postao član navedene organizacije, a drugi u regionu nakon Ljubljane. Međunarodni gradovi koji saraduju u mreži Rainbow Cities su: Berlin (Njemačka), Bergen (Norveška), Brisel (Belgija), Dumphries i Galovej (Škotska), Ženeva (Švajcarska), Gent (Belgija), Briž (Belgija), Hamburg (Njemačka), Keln (Njemačka), Madrid (Španija), Barselona (Španija), Mexico City (Mexico), Brajton (Engleska), Minhen (Njemačka), Ljubljana (Slovenija), Torino (Italija), Bolonja (Italija), Istanbul (Turska), Beč (Austrija), Pariz (Francuska), Ciriš (Švajcarska), Oslo (Norveška), a iz Holandije Amsterdam, Hag, Nijmegen, Rotterdam i Utreht. Glavni ciljevi mreže su povećanje vidljivosti LGBTIQ+ zajednice, djeljenje iskustava, stručnosti, materijala, dobrih praksi i izazova, zajedničkih akcija u oblasti LGBTIQ+ politike, razvoj projekata na međunarodnom nivou između dva ili više gradova članica.

Opština Kotor je prva lokalna uprava u Crnoj Gori koja je sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava potpisala Sporazum o saradnji na unaprjeđenju položaja i zaštite prava LGBTI osoba.

U odnosu na potpisani Sporazum, a u skladu sa Strategijom za unaprjeđenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2019-

2023.godina, Opština Kotor je bila u obavezi da izradi Lokalni akcioni plan za unaprjeđenje kvaliteta života LGBTI zajednice. U tu svrhu formirana je rješenjem Predsjednika opštine radna grupa za izradu ovog dokumenta. Radna grupa je bila sačinjena od predstavnica Opštine Kotor, predstavnice Kulturnog centra "Nikola Đurković, predstavnice Biroa rada Kotor, predstavnice Ispostave policije Kotor i predstavnika Gimnazije Kotor. U izradi navedenog plana učestvovala je i Jelena Čolaković, direktorica programa za promociju i zaštitu ljudskih prava NVO Juventas.

Lokalnim akcionim planom za unaprjeđenje kvaliteta života LGBTI zajednice Opština Kotor ima za cilj da promjeni šire društvene stavove prema LGBTI zajednici. Navedeni cilj ćemo pokušati da ostvarimo kroz saradnju sa drugim institucijama koje se bave LGBTI politikom na lokalnom i nacionalnom nivou, podržavajući nevladine organizacije koje rade na tom polju (kroz sufinansiranje i obezbjeđivanje prostorija za sprovođenje programa), i putem aktivnosti, programa i javnih događaja za podizanje svijesti šire zajednice.

PRAVNI OKVIR

Ustav Crne Gore među osnovnim načelima proklamuje načelo jednakosti.

Shodno tom načelu svi su pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo.

Lokalni akcioni plan za unaprjeđenje kvaliteta života LGBTI osoba za 2020 -2021 godinu, je razvojni dokument koji je prije svega izrađen u skladu sa Strategijom za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2019 - 2023, pri tom vodeći računa o pravima i slobodama koje su zajemčene Ustavom i međunarodnim sporazumima, gdje su svi pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo.

Ustav Crne Gore daje pravnu osnovu za promovisanje, jačanje i unapređenje zaštite osnovnih ljudskih prava i sloboda koja se ovim Akcionim planom posebno žele unaprijediti u oblasti ljudskih prava LGBTI osoba. Ustavom Crne Gore zabranjuje se neposredna i posredna diskriminacija „po bilo kom osnovu“, pri čemu nije nabrojan nijedan poseban osnov, pa ni seksualna orijentacija. Ustav zabranjuje i izazivanje ili podsticanje mržnje ili netrepeljivosti po bilo kom osnovu, a posebnom odredbom koja je sadržana u članu 17 stav 2 proglašena je jednakost svih lica pred zakonom, bez obzira na bilo koje lično svojstvo.

Zabrana i zaštita od diskriminacije kao i promocija jednakosti ostvaruje se u skladu sa *Zakonom o zabrani diskriminacije* kojim je zabranjen svaki oblik diskriminacije, po bilo kom osnovu. U članu 9a Zakona kao poseban oblik diskriminacije, definisan je govor mržnje, koji podrazumjeva svaki oblik izražavanja ideja, tvrdnji, informacija i mišljenja koji širi, raspiruje, podstiče ili pravda diskriminaciju, mržnju ili nasilje protiv lica ili grupe lica zbog njihovog ličnog svojstva, ksenofobiju, rasnu mržnju, antisemitizam ili ostale oblike mržnje zasnovane na netoleranciji, uključujući i netoleranciju izraženu u formi nacionalizma, diskriminacije i neprijateljstva protiv manjina, koji je zabranjen. U skladu sa članom 19 ovog Zakona svako pravljenje razlike, nejednako postupanje ili dovođenje u nejednak položaj lica ili grupe lica po osnovu rodnog identiteta, seksualne orijentacije i/ili interseksualnih karakteristika smatra se diskriminacijom.

Na zabranu i zaštitu od diskriminacije, kao i na promociju jednakosti primjenjuju se i odredbe drugih zakona kojima se uređuje zabrana i zaštita od diskriminacije po pojedinim osnovama ili u vezi sa ostvarivanjem pojedinih prava, kao i promocija jednakosti, ukoliko nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Krivičnim zakonom Crne Gore u članu 159 propisano je krivično djelo povreda ravnopravnosti. Kojim je propisana kazna

zatvora za lice koje drugome licu, po osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta, uskrati ili ograniči ljudska prava i slobode utvrđene Ustavom, zakonima ili drugim propisima ili opštim aktima ili potvrđenim međunarodnim ugovorima ili mu na osnovu ove razlike daje povlastice ili pogodnosti.

Takođe, je članom 443 propisano je krivično djelo rasna i druga diskriminacija, kojim je predviđena kazna zatvora za lice koje krši osnovna ljudska prava i slobode zajamčena opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava i potvrđenim međunarodnim ugovorima od strane Crne Gore, dok članom 42a istog zakona, propisana je posebna okolnost za odmjeravanje kazne za krivično djelo učinjeno iz mržnje, odnosno je krivično djelo učinjeno iz mržnje zbog seksualne orijentacije ili rodnog indetiteta drugog lica, takvu okolnost sud će cijeniti kao otežavajuću.

Zakonom o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore je uspostavljen institucionalni mehanizam za zaštitu od diskriminacije. Zaštitnik/ca samostalno i nezavisno, na načelima pravde i pravičnosti preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda kada su povrijeđena aktom, radnjom ili nepostupanjem državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlašćenja, kao i mjere za sprječavanje mučenja i drugih oblika nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja i mjere za zaštitu od diskriminacije (član 2). Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore postupa u zaštiti ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, zakonom, potvrđenim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava.

Zakon o radu, Zakon o zdravstvenoj zaštiti i Zakon o medijima izričito određuju seksualnu orijentaciju kao nedozvoljeni osnov diskriminacije. Članom 7 Zakona o radu zabranjena je neposredna i posredna diskriminacija lica koja traže zaposlenje, kao i zaposlenih, s obzirom na lično svojstvo među kojima je nabrojana seksualna orijentacija. Jednakost građana u ostvarivanju prava iz zdravstvene zaštite članom 5 Zakona o zdravstvenoj zaštiti garantuje se bez obzira na lično svojstvo, među kojima su eksplicitno navedeni rodni identitet i seksualna orijentacija. Članom 23 Zakona o medijima izričito se zabranjuje objavljivanje informacija i mišljenja koja podstiču na diskriminaciju, mržnju ili nasilje protiv osoba ili grupe osoba zbog njihove seksualne orijentacije.

RJEČNIK POJMOVA

- **Aut (eng. out):** termin koji opisuje osobu koja se seksualno/rodno/polno identifikuje u javnom i/ili u profesionalnom životu.
- **Autovanje (eng outing):** Čin javnog objavljivanja da je neka osoba gej, lezbejka, biseksualna ili transrodna. Osnovno je ljudsko pravo svake osobe da odlučuje da li će, kada i kome pričati o svojoj seksualnoj orijentaciji/rodnom identitetu. Autovanje LGBT osoba bez njihovog znanja i odobrenja za najstrožu je osudu.
- **Aseksualnost:** odsustvo seksualne orijentacije ili nedostatak interesovanja i želje za seksom. Aseksualne osobe imaju emotivne potrebe kao i svi drugi ljudi i jednako su sposobne da stupaju u intimne veze. Aseksualnost ne treba pomiješati sa celibatom, koji je izbor ili je određen situacijom u kojoj se osoba nalazi.
- **Biološki (hromozomski) pol:** Određenje determinisano hromozomima (XX, XY), a koje podrazumijeva i jasno definisane spoljašnje i unutrašnje genitalije, i određeni hormonski status za muški/ženski pol.
- **Biseksualna osoba:** Osoba koju emotivno i seksualno privlače osobe koje pripadaju više nego jednom polu.
- **Kros dressing (eng cross-dressing):** nošenje odjeće koja tradicionalno ili stereotipno pripada drugom polu u određenoj kulturi. Postoje varijacije u stepenu u kojem se osoba preoblači: od jednog do svih komada odjeće. Osobe koje su identifikuju kao kros dreseri obično ne žele da modifikuju tj. prilagode svoj pol rodnom izražavanju već su u potpunosti zadovoljne istim.
- **Diskriminacija:** Svako neopravdano, pravno ili faktičko, neposredno ili posredno pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje postupanja prema jednom licu, odnosno grupi lica u odnosu na druga lica, kao i isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva nekom licu u odnosu na druga lica, koje se zasniva na rasi, boji kože, nacionalnoj pripadnosti, društvenom ili etničkom porijeklu, vezi sa nekim manjinskim narodom ili manjinskom nacionalnom zajednicom, jeziku, vjeri ili uvjerenju, političkom ili drugom mišljenju, polu, rodnom identitetu, seksualnoj orijentaciji, zdravstvenom stanju, invaliditetu, starosnoj dobi, imovnom stanju, bračnom ili porodičnom stanju, pripadnosti grupi ili pretpostavci o pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji, kao i drugim ličnim svojstvima). Forme diskriminacije su: » Indirektna diskriminacija: situacija u kojoj naizgled

neutralne procedure ili prakse stavljaju osobu koja je određene seksualne orijentacije ili rodnog identiteta u nepovoljniji položaj u odnosu na druge.

- **Višestruka diskriminacija:** svako neopravdano, pravno ili faktičko, neposredno ili posredno pravljenje razlike ili nejednako postupanje bazirano na više od jednog osnova za diskriminaciju pobrojanim u prethodno datoj definiciji diskriminacije.
- **Institucionalizovana diskriminacija:** Društveni sklop koji se ogleda u institucijama moći (jezik, mediji, obrazovanje, ekonomija, religija i dr) koje favorizuju jednu grupu (ili jedan sistem odlika) naspram drugih.
- **Doživljena diskriminacija:** subjektivna diskriminacija, tj. iskustvo diskriminisanе osobe. Doživljena diskriminacija se ne mora podudarati sa zakonskom definicijom diskriminacije. • **Viktimizacija:** specifičan termin koji označava diskriminaciju osobe zbog podnošenja tužbe ili učešća u procesu koji je pokrenula druga osoba u svojstvu svjedoka.
- **Viktimizacija:** specifičan termin koji označava diskriminaciju osobe zbog podnošenja tužbe ili učešća u procesu koji je pokrenula druga osoba u svojstvu svjedoka.
- **Uznemiravanje:** svaki čin ili ponašanje koji žrtva doživljava nepoželjnim, koji može biti povezan sa žrtvinom seksualnom orijentacijom, rodnim identitetom/ izražavanjem i/ili kao uvrjedljiv, ponižavajući, odnosno kao čin zastrašivanja. Može uključiti izgovorene riječi, gestove ili produkciju, objavljivanje ili puštanje u promet pisanih riječi, slika ili drugih materijala.
- **Gej:** muškarac koga fizički i/ili emotivno privlače isključivo osobe istog pola.
- **Heteroseksizam:** pristup koji zagovara da je heteroseksualnost jedini legitimni oblik ljudske seksualnosti te ignoriše i osporava postojanje drugih seksualnih orijentacija. U pozadini ovog uvjerenja jeste činjenica da većina određuje i propisuje norme, pa se ponašanja LGBT populacije smatraju devijantnim samim tim što odstupaju od ponašanja većine.
- **Homoseksualna osoba:** Osoba koju emotivno i seksualno privlače isključivo osobe istog pola.
- **Homo-/bi-/transfobija:** oblik kulturnih i socijalnih predrasuda koje se, na individualnoj osnovi internalizovane, manifestuju kao

strah, averzija, diskriminišuće ponašanje i nasilje prema osobama koje su homoseksualne ili biseksualne orijentacije te različitog rodnog identiteta, odnosno izražavanja. Kao i sve fobije, predstavlja iracionalan strah. Institucionalna homo-/bi-/transfobija se manifestuje kroz zakonske sankcije, patologizaciju i nepostojanje (ili postojanje neodgovarajućih) mehanizama za suzbijanje nasilja i diskriminacije. Društvena homo-/bi-/transfobija se manifestuje u formi fizičkog i drugih oblika nasilja, govora mržnje, diskriminacije, prijetnji, marginalizacije, društvene isključenosti, ismijavanja i uvreda.

- **Interpolna osoba:** Osoba čije biološke polne karakteristike ne spadaju u jasno definisane muške ili ženske kategorije, ili spadaju u obje kategorije.
- **Izlazak iz ormara/sjenke/tišine (eng. coming out of the closet):** predstavlja proces prepoznavanja, prihvatanja, otkrivanja svoje seksualne orijentacije i/ ili rodnog identiteta drugim osobama i identifikacija sa homoseksualnom/ biseksualnom/trans* zajednicom.
- **Lezbejka:** Žena koju fizički i/ili emotivno privlače isključivo osobe istog pola.
- **LGBTTIQ:** Skraćenica za lezbejke, gej muškarce, biseksualne, transrodne, transeksualne, interseksualne i kvir osobe.
- **Povorka ponosa (eng. pride):** predstavlja manifestaciju koja upozorava na predrasude, diskriminaciju i nasilje koje doživljavaju osobe neheteroseksualne orijentacije i ukazuje na neravnopravan tretman u društvu. Povorke ponosa i marševi datiraju od juna 1969, kad je organizovan Stonvol (Stonewall) protest, gdje su LGBTI osobe iz Njujorka protestovale na ulicama nekoliko dana protiv upornog policijskog uznemiravanja. Sljedeće godine pobuna je obilježena demonstracijama u nekoliko američkih gradova, i od tada su se godišnje demonstracije protiv homofobije proširile po svijetu.
- **Kvir (eng. Queer):** Pojam koji označava svaki oblik odstupanja od uobičajnih društvenih konstrukata i normi ponašanja. Postoji poseban teorijski okvir nazvan kvir teorija čija je suština dekonstrukcija i odbijanje nametnutih normi, bilo da se radi o seksualnosti, rodu, polu ili drugim entitetima. Ona se bazira na činjenici da identitet nije fiksna već promjenljiva, odnosno fluidna. Kvir se ne odnosi se isključivo na LGBT osobe.
- **Rod:** Pojam koji se odnosi na društveno konstruisane uloge, ponašanja, aktivnosti i atribute koje dato društvo smatra prirodnim za muškarce i žene. Takođe, ovaj pojam podrazumijeva individualni konstrukt sopstvenog identiteta/izražavanja koji potvrđuje, negira

i/ili prevazilazi društveno zadate i formirane polne i rodne uloge muškaraca i žena, kao i cijelu binarnu osnovu "muškog" i "ženskog".

- **Rodni identitet:** Sopstveni rodni doživljaj, koji ne mora zavisiti od biološkog pola koji je pripisan rođenjem. Rodni identitet tiče se svake osobe i ne podrazumijeva samo binarni koncept muškog ili ženskog.
- **Rodno izražavanje:** Vizuelna i spoljna prezentacija svake osobe koja se ogleda kroz odijevanje, odjevne ili tjelesne oznake, frizuru, ponašanje i govor tijela.
- **Seksualna orijentacija:** Emocionalna i/ili fizička privlačnost ili naklonost koja može biti prema osobama istog i/ili različitog pola. Obuhvata heteroseksualnost, homoseksualnost i biseksualnost. Treba imati na umu da se seksualna orijentacija razlikuje od seksualnog ponašanja, jer osobe ne mogu odabrati seksualnu orijentaciju, dok ponašanje mogu, a ono može i ne mora biti u skladu sa našom seksualnom orijentacijom. Tako, osobe se mogu u određenom trenutku odlučiti na biseksualno, homoseksualno ili heteroseksualno ponašanje bez obzira na njihovu seksualnu orijentaciju. S druge strane, moguće je da osoba osjeća privlačnost prema istom polu, a da nikada ne preduzme nešto u tom smjeru.
- **Seksizam:** Diskriminacija i/ili stavovi, uslovi i ponašanje kroz koje se vrši promocija stereotipa i represivnih društvenih uloga i normi na bazi pola i roda.
- **Strejt:** Žargonski termin koji označava heteroseksualnost/heteroseksualnu osobu. Označava, prije svega, nešto pravo, bez skretanja, ali i nešto konvencionalno, što ne odstupa od normi koje su prihvaćene kao uobičajene.
- **Transrodnost (trans):** Sveobuhvatni termin koji se koristi kako bi se opisale različite osobe, ponašanja i grupacije koje imaju zajedničko djelimično ili potpuno suprotstavljanje nametnutim rodnim i polnim ulogama. Transrodnost se ne odnosi na seksualnu orijentaciju osobe.
- **Transpolna osoba:** Osoba koja ima jasnu želju i namjeru da promijeni svoj pol, kao i osoba koja je djelimično ili potpuno modifikovala (uključuje fizičku i/ili hormonalnu terapiju i operacije) svoje tijelo.

- **Transrodna osoba:** Osoba čiji rodni identitet i/ili rodno izražavanje nije u skladu sa uvriježenim (nametnutim) tradicionalnim rodnim ulogama i normama.
- **Trougao/crni trougao/roze trougao:** Tokom Drugog svjetskog rata nacisti su u svojim konc-logorima ružičastim trouglom obilježavali gejeve, a crnim trouglom lezbejke, Romkinje i seksualne radnice.
- **Zastava duginih boja:** Najrasprostranjeniji simbol LGBT zajednice. Verzija koju danas LGBT zajednica koristi sastoji se od 6 boja sunčevog spektra, koje simbolizuju različitost u zajednici. Zastavu je kreirao Gilbert Baker (70-ih godina u San Francisku), originalna verzija je imala 8 boja, kojima je on pripisao i određena značenja. Šest boja koje se danas koriste po Bakeru imaju značenja: » Crvena - život » Narandžasta - zdravlje » Žuta - sunčevi zraci » Zelena - priroda » Plava- harmonija » Ljubičasta - duh.

(Rječnik pojmova preuzet iz "Vodiča dobre prakse u radu sa LGBT osobama" str. 51-53 - Autorke: Jelena Čolaković, Dr Tea Dakić, Jelena Kaluđerović, Itana Kovačević- Izdavač Juventas, Omladinskih brigada br. 6 81000 Podgorica, Za izdavača Ivana Vujović, Donator: Projekat finansiran od strane Evropske Unije i Komisije za raspodjelu prihoda od igara na sreću Ministarstvo finansija Crne Gore)

OBLAST I

Ljudska prava LGBTI osoba

Cilj: Jačanje kapaciteta organa lokalne samouprave i promovisanje zaštite od diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta

Broj	Aktivnost za 2020. i 2021. godinu	Nadležni organ	Rok	Indikatori uspjeha	Izvor finansiranja
1	Sprovođenje seminara/radionica/treninga za predstavnike/ce lokalne samouprave na temu promocije zaštite od diskriminacije LGBTI populacije	Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti - Opština Kotor NVO	2020. i 2021. godina	Organizovani seminari/tribine/radionice Uključeno minimum 15 učesnika/ca	Budžet Opštine Kotor NVO
2	Obilježavanje Dana ljudskih prava 10. decembra (s akcentom na prava i bezbjednost LGBTI osoba)	Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti - Opština Kotor NVO	IV kvartal 2020. i 2021. godine	Organizovana tribina Izrađen promotivni materijal Najmanje 30 prisutnih učesnika/ca	Budžet Opštine Kotor
3	Učešće opštine Kotor u osnivanju i radu nacionalne fokal point mreže za	Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti - Opština	I kvartal (za osnivanje) 2020. za	Prisustvo na konstitutivnom sastanku mreže	U ovom trenutku za osnivanje nisu potrebna finansijska

	unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba na lokalnom nivou	Kotor Ministarstvo za ljudska i manjinska prava NVO	funkcionisanje mreže	Prisustvo predstavnika/ce opštine Kotor na 80% organizovanih sastanaka	sredstva. Za finansiranje logistike funkcionisanja mreže opredijeljena su sredstva Ministarstva za ljudska i manjinska prava.
4	Kampanja za borbu protiv homofobije i transfobije na lokalnom nivou.	Queer Montenegro	III kvartal 2020. godine	Promotivni material Medijske objave Najmanje 15 učesnika/ca	Queer Montenegro uz podršku Ministarstva za ljudska i manjinska prava Crne Gore
5	Osnivanje koalicije za promociju i zaštitu ljudskih prava LGBTIQ osoba na lokalnom nivou.	Queer Montenegro Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti - Opština Kotor Lokalna turistička organizacija Lokalne NVO	II kvartal 2020. Godine	Najmanje 5 Članova koalicije Memorandumi o saradnji Zapisnici sa sastanaka	U ovom trenutku za formiranje LGBTIQ koalicije nisu potrebna finansijska sredstva

OBLAST II

Seksualna orijentacija i rodni identitet u obrazovanju

Cilj: Unaprjeđenje znanja i razumjevanja seksualne orijentacije i rodnog identiteta u sistemu obrazovanja

Broj	Aktivnost za 2020. i 2021. godinu	Nadležni organ	Rok	Indikatori uspjeha	Izvor finansiranja
1	Sprovođenje obuke za stručna lica u srednjim školama na temu "Unaprjeđenje znanja i razumjevanja seksualne orijentacije i rodnog identiteta u sistemu obrazovanja"	Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti - Opština Kotor Škole NVO	2020. i 2021. godina	Obučeno minimum 5 stručnih lica Održane minimum 2 obuke	Budžet Opštine Kotor NVO
2	Radionice za učenike/ce srednjih škola na temu "Jačanje prevencije diskriminacije LGBTI osoba među mladima"	Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti - Opština Kotor Centar za socijalni rad Savjetovaliste za mlade Dom zdravlja NVO	2020. i 2021. godina	Održana minimum 1 radionica Prisustvovalo 30 učesnika/ca	Budžet Opštine Kotor NVO

3	Sastanak sa savjetom roditelja u srednjim školama	NVO	2020. godina	Održan minimum jedan sastanak sa jednim savjetom roditelja; Sačinjen zapisnik sa sastanka	NVO
---	---	-----	--------------	--	-----

OBLAST III

Zdravstvena zaštita

Cilj: Unapređenje i jačanje kapaciteta zdravstvenih radnika za tehnike rada sa LGBTI populacijom

Broj	Aktivnost za 2020. i 2021. godinu	Nadležni organ	Rok	Indikatori uspjeha	Izvor finansiranja
1	Institucionalizacija odnosa zdravstvenih vlasti na lokalnom nivou sa LGBTI zajednicom kroz potpisivanje Memoranduma o saradnji.	Dom zdravlja Opšta bolnica Kotor NVO	2020. godina	Potpisan Memorandum o saradnji između DZ Kotor i NVO sektora Potpisan Memorandum o saradnji između Opšte bolnice Kotor i NVO sektor	Nema finansiranja

OBLAST IV

Socijalna zaštita

Cilj: Jačanje kapaciteta službenika centra za socijalni rad sa ciljem unapređenja servisa za rad sa LGBTI zajednicom

Broj	Aktivnost za 2020. i 2021. godinu	Nadležni organ	Rok	Indikatori uspjeha	Izvor finansiranja
1	Obuka za socijalne radnike na temu razbijanje predrasuda i stereotipa prema LGBTI populaciji / Obuka sa više raznorodnih ljudi iz različitih institucija	Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti - Opština Kotor Centar za socijalni rad NVO	2021. godina	Održana minimum jedna obuka Obučeno minimum tri stručna radnika	Budžet Opštine Kotor NVO

OBLAST V

Kulturne promjene

Cilj: Unaprjeđenje kvaliteta života LGBTI populacije i razbijanje predrasuda kroz kulturna dešavanja

Broj	Aktivnost za 2020. i 2021. godinu	Nadležni organ	Rok	Indikatori uspjeha	Izvor finansiranja
1	Promocija kulturnih sadržaja koji imaju za cilj unapređenje ljudskih prava	Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti - Opština Kotor Muzeji Kotor Kulturni centar Kotor Biblioteka Kotor NVO	2020. i 2021. godina	Održane promocije	Budžet Opštine Kotor Muzeji Kotor Kulturni centar Kotor Biblioteka Kotor NVO
2	Organizovanje predstava sa temom LGBT	Kulturni centar NVO	2020. i 2021. godina	Održane minimum 2 predstave Prisustvovalo minimum 50 posjetilaca/teljki	Kulturni centar Kotor NVO

3	Nabavljanje literature vazeno za LGBTI populaciju (Biblioteka Kotor)	Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti - Opština Kotor Muzeji Kotor Kulturni centar Kotor Biblioteka Kotor NVO	2020. i 2021. godina	Nabavljeno minimum 20 knjiga	Biblioteka Kotor Budžet Opštine Kotor
---	--	--	----------------------	------------------------------	--

OBLAST VI

Sprovođenje zakona, bezbjednost i društveno prihvatanje LGBTI osoba

Cilj: Unaprjediti bezbjednost i strukturisano ojačati kapacitete za prihvatanje LGBTI osoba

Broj	Aktivnost za 2020. i 2021. godinu	Nadležni organ	Rok	Indikatori uspjeha	Izvor finansiranja
1	Radionica na temu ljudskih prava sa osvrtom na LGBTI populaciju	Komunalna policija Ispostava policije Državno tužilaštvo Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti - Opština Kotor NVO	2021. godina	Održana radionica Informisano minimum 20 učesnika/ca	Budžet Opštine Kotor NVO

OBLAST VII

Mediji

Cilj: Pобољшanje kvaliteta života i razbijanje predrasuda i diskriminacije kad je u pitanju LGBTI populacija putem sredstava javnog informisanja

Broj	Aktivnost za 2020. i 2021. godinu	Nadležni organ	Rok	Indikatori uspjeha	Izvor finansiranja
1	Promovisanje LAP-a kroz medije	Radio Kotor Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti - Opština Kotor	2020. godina	Realizovana promocija LAP-a outem lokalnih radio stanica	Nema finansiranja
2	Organizovanje medijskih emisija o zabrani diskriminacija LGBTI populacije na lokalnom radio servisu	Radio Kotor	2020. i 2021. godina	Realizovane minimum 4 radijske emisije Informisana šira javnost	Radio Kotor

OBLAST VIII

Ekonomski rast i LGBTI turizam

Cilj: Unaprjeđenje uslova rada za LGBTI osobe, te opšte turističke klime kroz kreiranje poštujuće lokalne sredine

Broj	Aktivnost za 2020. i 2021. godinu	Nadležni organ	Rok	Indikatori uspjeha	Izvor finansiranja
1	Prisustvovanje jednogodišnjim sastancima koje održava Rainbow Cities Network	Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti - Opština Kotor	IV kvartal 2020. i 2021. godine	Uspostavljeni kontakti i saradnja sa relevantnim institucijama i NVO sektorom	Budžet Opštine Kotor
2	Edukacija i informisanje nezaposlenih lica kroz radionice	Biro rada Kotor	2020. godina	Obučeno minimum 30 zaposlenih	Biro rada Kotor
3	Edukacija i informisanje poslodavaca u domenu turizma kroz okrugle stolove, info sasatanke	Biro rada Kotor	2021. godina	Obučeno minimum 10 poslodavaca	Biro rada Kotor
4	Doček dobrodošlice, sa različitim kulturnim i zabavnim sadržajima, kruzeru European gay cruise 8. jul 2020. godine	Queer Montenegro Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti - Opština Kotor	III kvartal 2020. godine	Medijske objave Najmanje 30 učesnika/ca	Queer Montenegro

		TO Kotor			
5	<p>“Friendly Kotor” mapiranje LGBTIQ prijateljskih turističkih objekata i privrednika, festivala, kulturnih sadržaja i njihova promocija.</p>	<p>Queer Montenegro</p> <p>Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti - Opština Kotor</p> <p>TO Kotor</p>	<p>III I IV kvartal 2020. godine</p>	<p>Kreiran web portal sa svim informacijama i kontakt detaljima LGBTIQ prijateljskih turističkih objekata i privrednika, festivala, kulturnih sadržaja.</p>	<p>TO Kotor</p>

LITERATURA:

1. Ustav Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 001/07, 038/13)
2. Zakon o radu ("Službeni list Crne Gore", br. 074/19)
3. Krivični zakonik Crne Gore ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 070/03 , 013/04 , 047/06 , "Službeni list Crne Gore", br. 040/08, 025/10, 073/10, 032/11, 064/11 , 040/13, 056/13, 014/15, 042/15 , 058/15, 044/17, 049/18, 003/20)
4. Zakon o zabrani diskriminacije ("Službeni list Crne Gore", br. 046/10, 040/11, 018/14, 042/17)
5. Zakon o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 042/11, 032/14, 021/17)
6. "Vodič dobre prakse u radu sa LGBT osobama", str. 51-53 - Autorke: Jelena Čolaković, Dr Tea Dakić, Jelena Kaluđerović, Itana Kovačević- Izdavač Juventas
7. Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Službeni list Crne Gore", br. 003/16, 039/16, 002/17, 044/18, 024/19)
8. Zakon o medijima ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 051/02, 062/02 , Službeni list Crne Gore", br. 046/10, 073/10, 040/11)